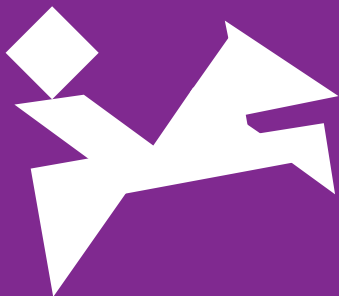
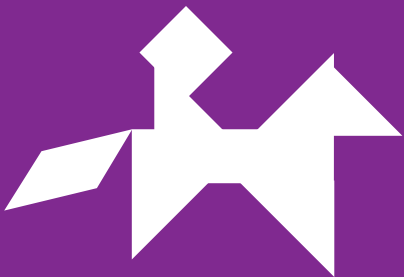

SEDEM DOBRIH RAZLOGOV ZA KAMPANJO

GRADIMO
EVROPO
ZA OTROKE
IN Z NJIMI

1. Otroci niso majhni ljudje z majhnimi pravicami

Otroci imajo pravice. Konvencija Združenih narodov o otrokovih pravicah otroke priznava kot imetnike številnih pomembnih pravic. V Evropi otrokove pravice varujeta tudi Evropska konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter Evropska socialna listina. Nekatere od teh pravic so: pravica do življenja; pravica do zaščite pred nečloveškim ali ponižujočim ravnanjem ali kaznovanjem; zaščita pred prisilnim delom ali suženjstvom; pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja; pravica do zaščite pred nevarnostmi ter pravica do izobraževanja.

»Gradimo Evropo za otroke in z njimi« je program Sveta Evrope, ki si prizadeva zagotoviti spoštovanje otrokovih pravic v vseh evropskih državah.

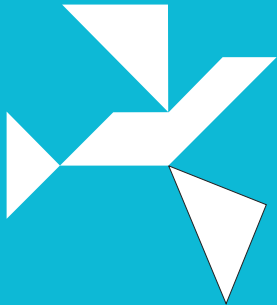
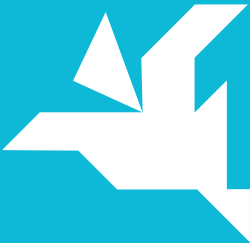
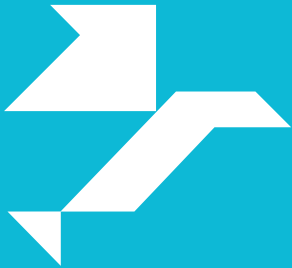
2. Otroci so ranljivi.

Potrebujejo večjo zaščito, ne manjše

Otroci so žrtve številnih oblik nasilja. Izkoriščani so kot sužnji, vojaki in delavci. Otroci so zanemarjeni, zlorabljeni, pohabljeni in ubiti. To se dogaja na ulicah, v šolah, v bolnišnicah, na svetovnem spletu, v centrih za pridržanje, v medijih, doma in drugje, kjer naj bi bili otroci varni. Otroci so ranljivi, za zadostitev večine svojih potreb so odvisni od odraslih. Sami se ne morejo braniti in so zadnji, ki so vprašani za mnenje. Za protiutež ranljivosti otrok je zato potrebno sprejeti posebne ukrepe.

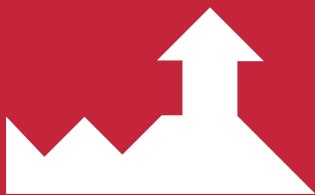
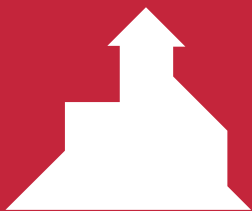
Cilj programa »Gradimo Evropo za otroke in z njimi« je ustaviti vse oblike nasilja nad otroki. Temelji na štirih načelih: zaščita otrok, preprečevanje nasilja, pregon hudodelcev ter sodelovanje otrok. Posebno pozornost namenja najbolj ranljivim skupinam: invalidnim otrokom in otrokom z motnjami v razvoju; otrokom, ki živijo v revščini ter otrokom, ki odraščajo brez staršev.

3. Nobena oblika nasilja nad otroki ni opravičljiva

V številnih evropskih državah družbe dopuščajo ali celo odobravajo nekatere ponavljajoče se oblike nasilja nad otroki, predvsem nasilje v družinskem okolju. Vendar nobena tradicija, religija, prepričanje, ekonomski položaj ali »vzgojne« metode ne morejo nikoli opravičiti tepeža, klofutanja, udarjanja, pohabljanja, zlorabljanja, poniževanja ali kakršnega koli drugega ravnanja, ki krši otrokovo dostojanstvo. Evropa mora postati celina, ki ne pozna več običajev, kot je na primer telesno kaznovanje otrok (naj si bo doma, v šolah ali zavodih).

 Kampanja »Gradimo Evropo za otroke in z njimi« spodbuja boj proti vsem oblikam nasilja nad otroki. Osredotoča se predvsem na ozaveščanje, izobraževanje, usposabljanje in krepitev sposobnosti za spodbujanje kulture nenasilja in doseganje nične stopnje tolerance nasilja.

4. Vsako nasilje nad otroki se lahko prepreči

Večina primerov nasilja nad otroki ostaja nevidna predvsem zato, ker se otroci bojijo o njem spregovoriti (oziroma ga prijaviti). Tudi kadar to storijo, odrasli prijavljenih primerov včasih ne spremljajo dovolj. Zaradi pomanjkanja podatkov in raziskav imajo vlade težave pri pripravi učinkovite politike za preprečevanje nasilja nad otroki.

 Program »Gradimo Evropo za otroke in z njimi« bo pomagal državam oblikovati strategije za preprečevanje nasilja nad otroki. Njegov namen je izboljšati sisteme za omogočanje lažjega postopka prijave preko otrokom prijaznih služb, za nudenje pomoči družinam ter za zgodnje zaznavanje ter strokovno beleženje primerov. Uradnim osebam in strokovnjakom bo pomagal pridobiti sposobnosti za hitro in ustrezno odzivanje na prijavljeno nasilje. Posebna prizadevanja bodo namenjena zatiranju spolnih zlorab in izkoriščanja otrok.

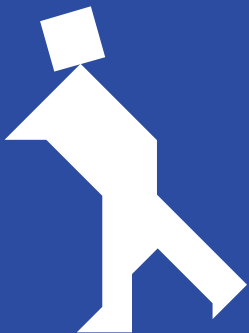
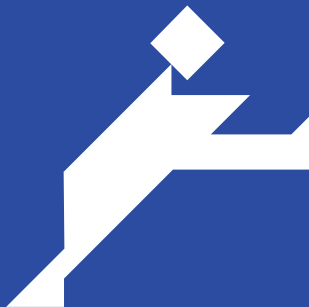

5. Za zaščito otrok je potreben strateški pristop

Celovitost in pomembnost teh vprašanj ter število vpletenih dejavnikov zahteva strateški pristop. Države morajo določiti kratkoročne in dolgoročne cilje, pregledati svoje zakonodajne in institucionalne okvire ter začeti s postopki sodelovanja, ki naj bi vključevali vse pomembne posameznike in institucije ter uporabili vsa možna sredstva.

Namen kampanje »Gradimo Evropo za otroke in z njimi« je državam pomagati pri krepitvi ali razvoju nacionalnih strategij za zaščito otrokovih pravic. Program državam tudi pomaga pri izoblikovanju celovitega, skladnega in dostopnega pravega okvira. Predlaga modele za učinkovite institucionalne okvire ter spodbuja sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju nacionalnih politik.

6. Otrokove pravice zadevajo vsakogar

Otrokove pravice morajo upoštevati vse institucije in organi oblasti. Vsi strokovnjaki, predvsem tisti, ki se vsakodnevno srečujejo z otroki (vključno zdravstveni in socialni delavci, učitelji, odvetniki, sodniki, novinarji, policisti), posamezniki (predvsem starši) ter poslovni sektor, si delijo odgovornost za otrokovo blaginjo. Vloga

EVROPA

ZA

OTROK

7. Otrokove pravice prispevajo k razvoju Evrope

Zaradi mednarodnega sodelovanja se je položaj otrok zelo izboljšal. Tovrstno sodelovanje je pomembno predvsem, kadar je potrebno rešiti probleme, ki zadevajo več evropskih držav ter pri boju proti čezmejnemu kriminalu in zaščiti žrtev. Pomanjkanje mednarodnega sodelovanja velikokrat koristi kibernetiskim kriminalcem in trgovcem z ljudmi.

Svet Evrope je bil ustanovljen leta 1949, da bi zgradil Evropo, ki bo temeljila na treh glavnih stebrih: človekovih pravicah, demokraciji in vladavini prava. To pomeni, da morajo vse države članice Sveta Evrope (danes 47 držav) med seboj sodelovati ter se obvezati, da bodo gradile okolje, kjer se bodo otroci počutili varne, srečne in kot doma.

Program "Gradimo Evropo za otroke in z njimi" bo največ pridobil prav z mednarodnim sodelovanjem. Združil bo pomembne instrumente (kot so določanje standardov, nadzor, razvoj politik, tehnična pomoč ter ozaveščanje) ter jih ponudil službam, ki skrbijo za otrokove pravice. Svet Evrope bo deloval v partnerstvu z drugimi pomembnimi akterji, kot sta Evropska unija in Unicef ter zagotovil primerno upoštevanje priporočil Študije Združenih narodov o nasilju nad otroki.

»Gradimo Evropo za otroke in z njimi«: delo v teku

Med vsemi mednarodnimi organizacijami je Svet Evrope najbolj primeren za učinkovito obravnavanje vprašanja otrokovih pravic, ker lahko:

1. združi zelo uspešne inštrumente: oblikovanje standardov – spremljanje sprejetih obveznosti – oblikovanje politik – programe sodelovanja in pomoči – ter dejavnosti na področju izobraževanja, usposabljanja in komuniciranja;
2. brez težav mobilizira štiri glavne akterje (štiri stebre): vlade, parlamentarce, lokalne oblasti in nevladne organizacije.

Vsi organi, institucije ter glavni upravni organi Sveta Evrope sodelujejo pri usmeritvi programa in že prispevajo k uresničevanju njegovih ciljev. To »timsko delo« organizaciji navdihuje Medorganizacijska delovna skupina (v njej so zastopani vsi pomembni organi Sveta Evrope) in Enota za koordinacijo programa (pri Sekretariatu Generalnega direktorata za socialno usklajenost).

Primeri dejavnosti, ki v Svetu Evrope že potekajo:

I. Določanje standardov

Med največjimi prednostmi Sveta Evrope je njegova sposobnost za določanje standardov, predvsem po zaslugi aktivnega sodelovanja med njegovimi organi in institucijami. Med različnimi pravnimi dokumenti, ki so v pripravi in zadevajo otroke, so:

- Priporočilo o vključevanju mladih pripadnikov manjšin;
- Priporočilo, ki vsebuje evropska pravila za mladoletne prestopnike, ki so jim vzeli prostost in so podvrženi sankcijam ali ukrepom skupnosti;
- Spremenjena Evropska konvencija o posvojitvi otrok;
- Listina Sveta Evrope za izobraževanje o državljanstvu in človekovih pravicah.

Parlamentarna skupščina Sveta Evrope sprejema tudi priporočila, resolucije in mnenja, ki zadevajo otrokove pravice. Naslednja poročila, ki jih pripravljajo njeni odbori, lahko vodijo v sprejem pomembnih besedil:

- poročilo o spodbujanju sodelovanja otrok pri odločitvah, ki se nanašajo nanje;
- poročilo o samomorih otrok in najstnikov v Evropi: resen problem javnega zdravja;
- poročilo o preprečevanju prve oblike nasilja nad otroki: zapustitev ob rojstvu;
- poročilo o ugrabitvi in »prevzgoji« muslimanskih žensk in otrok, ki so postali »naklonjeni zahodu«;
- umori žensk (femicid) v Mehiki in Srednji Ameriki;
- zagotavljanje pravice do šolanja obolelih in prizadetih otrok.

II. Nadzor

Najpomembnejše je spremljanje skladnosti predpisov držav članic s standardi človekovih pravic. Statutarna organa Sveta Evrope (Parlamentarna skupščina in Odbor ministrov) sta vzpostavila različne sisteme nadzora (po državah, po področjih ali glede na posamezno pogodbo). Pravna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice ter odločitve in zaključki, ki jih je sprejel Evropski odbor za socialne pravice, so izjemni primeri s tega področja.

Komisar Sveta Evrope za človekove pravice, neodvisna institucija, z obiski držav pomembno prispeva k ocenjevanju položaja v posameznih državah. Poročila in dejavnosti Komisarja vedno bolj poudarjajo vprašanja pravic otrok.

Nadzorni organi naj posebno pozornost namenijo nasilju nad otroki. Program »Gradimo Evropo za otroke in z njimi« zagotavlja sistematični pregled odločitev, poročil in priporočil, ki se nanašajo na pravice otrok.

III. Razvoj politik

Svet Evrope je združil strokovno znanje in izkušnje na področju razvoja politik. Usmerjevalni odbori, ki jih sestavljajo predstavniki vlad in opazovalci nevladnih organizacij («četrti stebler» Sveta Evrope) in mednarodnih organizacij, bodo opravili večino dela. Usmerjevalni odbori so arhitekti področnih politik Sveta Evrope.

Usmerjevalni odbori na področju pravnega sodelovanja, človekovih pravic, socialne usklajenosti, kulture, izobraževanja in mladine so v svoje programe uvrstili vprašanja otrokovih pravic, med njimi so:

- dostop romskih otrok do izobraževanja;
- izobraževanje za demokratično državljanstvo in izobraževanje o človekovih pravicah;
- pravice invalidnih otrok;
- pravice otrok v zavodih;
- vključevanje otrok priseljencev;
- soudeležba otrok: oblikovanje metod, povezav in orodij, z namenjanjem posebne pozornosti otrokom, žrtvam izključenosti (otroci priseljencev, otroci, ki živijo na ulici ali v zavodih; invalidni otroci, itd.);

- pregled nacionalnih mladinskih politik, v povezavi s politikami do otrok;
- analiza pravnih in institucionalnih okvirov na nacionalni in lokalni ravni, prepoznavanje dobrih praks in oblikovanje modelov nacionalnih strategij za zaščito pravic otrok;
- analiza nacionalnih in lokalnih politik preprečevanja, prepoznavanje dobrih praks in oblikovanje modelov za preprečevanje nasilja na nacionalni in lokalni ravni;
- oblikovanje družinskih politik, ki bodo v korist otrok ter spodbujanje pozitivnega starševstva;
- oblikovanje vrste pripomočkov za nosilce odločanja glede izobraževanja o državljanstvu in o človekovih pravicah.

IV. Sodelovanje in pomoč

Na prošnjo zainteresiranih držav bo Svet Evrope sodeloval s posameznimi državami, jim pomagal pri pravni reformi, oblikovanju političnih in institucionalnih okvirov ter pri usposabljanju strokovnjakov.

V. Izobraževanje, usposabljanje in komunikacija

Standarde in politike morajo spremljati strategije izobraževanja, usposabljanja in komunikacije. Trenutne dejavnosti vključujejo:

- oblikovanje spletnih strani o otrokovih pravicah;
- oblikovanje spletnih strani o otrokovih pravicah;
- pripravo on-line podatkovne baze sodne prakse Evropskega sodišča za človekove pravice, ki zadeva otroke;
- oblikovanje otrokom prijaznih komunikacij (spletnih strani in tiskanega gradiva);
- izdajo priročnika o zmanjševanju nasilja v šoli, demokratičnega upravljanja v šoli;
- komunikacijske pobude o določenih temah, kot na primer telesno kaznovanje, spolno nasilje, nasilje v šolah;
- nadaljnji razvoj preko Divjih gozdov spleta (varna internetna igra) z vključevanjem tem o človekovih pravicah;
- tiskanje besedil o otrokovih pravicah za odvetnike in o delovanju Sveta Evrope za prenehanje nasilja nad otroki;
- propagiranje priročnika Compasito (učbenika o človekovih pravicah za otroke) preko izobraževanja in tiskanja v drugih jezikih;
- pripravo nadaljnjih izobraževalnih tečajev o človekovih pravicah;
- organiziranje pobud in dogodkov na nacionalni in mednarodni ravni.

Svet Evrope in otrokove pravice

NAJPOMEMBNEJŠA PRAVNA BESEDILA

I. Konvencije

Temeljne konvencije:

- Konvencija o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (1950)
- Evropska socialna listina (1961)
- Spremenjena evropska socialna listina (1996)
- Dodatni protokol k Evropski socialni listini o sistemu kolektivnih pritožb (1995)
- Evropska konvencija o preprečevanju mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (1987)

Druge konvencije:

- Konvencija Sveta Evrope o ukrepanju proti trgovini z ljudmi (2005)
- Konvencija o stikih z otroki (2003)
- Konvencija o kibernetiski kriminaliteti (2001)

- Evropska konvencija o državljanstvu (1997)
- Evropska konvencija o uresničevanju otrokovih pravic (1996)
- Evropska konvencija o priznanju in izvajanju odločitev, ki zadevajo skrbništvo otrok in vzpostavitev skrbništva otrok (1980)
- Evropska konvencija o pravnem položaju otrok, rojenih zunaj zakonske zveze (1975)
- Evropska konvencija o posvojitvi otrok (1967)

II. Priporočila in resolucije Odbora ministrov (1990–2006)

- Priporočilo CM/Rec (2007)13 o načelu enakosti spolov v izobraževanju
- Priporočilo CM/Rec (2007)9 o življenjskih načrtih za mladoletne migrante brez spremstva
- Priporočilo Rec (2006)19 o pozitivnem in nenasilnem starševstvu
- Priporočilo Rec (2006)12 o osveščanju otrok v novem informacijskem in komunikacijskem okolju
- Priporočilo Rec(2006)1 o vlogi državnih mladinskih svetov pri razvoju mladinske politike
- Priporočilo Rec(2005)5 o pravicah otrok, ki živijo v zavodih
- Priporočilo Rec(2004)13 o vključevanju mladih v lokalno in regionalno življenje

- Priporočilo Rec(2003)20 o novih postopkih pri mladoletniškem prestopništvu in vlogi zakonodaje o mladoletnikih
- Priporočilo Rec(2002)5 o zaščiti žensk pred nasiljem
- Priporočilo Rec(2001)16 o varstvu otrok pred spolnim izkoriščanjem
- Priporočilo Rec(2001)10 o Evropskem kodeksu policijske etike
- Priporočilo Rec(2000)11 o ukrepanju proti trgovini z ljudmi z namenom spolnega izkoriščanja
- Priporočilo No. R(98)8 o sodelovanju otrok v družinskem in družbenem življenju
- Priporočilo No. R(97)19 o prikazovanju nasilja v elektronskih medijih
- Priporočilo No. R(97)13 glede ustrahovanja prič ter pravici do obrambe
- Priporočilo No. R(94)14 o skladnih in integriranih družinskih politikah
- Priporočilo No. R(93)2 o zdravstveno-družbenih vidikih zlorabe otroka
- Priporočilo No. R(91)11 o spolnem izkoriščanju, pornografiji ter prostituciji otrok in mladostnikov ter trgovini z njimi
- Priporočilo No. R(91)9 o nujnih ukrepih v družinskih zadevah
- Priporočilo No. R(90)2 o družbenih ukrepih v zvezi z nasiljem v družini
- Resolucija ResAP(2005)1 o zaščiti pred zlorabo invalidnih odraslih in otrok
- Deklaracija o zaščiti dostojanstva, varnosti in zasebnosti otrok na internetu (2008)

III. Priporočila in resolucije Parlamentarne skupščine (1990-2005)

- Priporočilo 1828 (2008): izginotje novorojenčkov za ilegalno posvojitve v Evropi
- Priporočilo 1815 (2007): prostitucija – kakšno stališče sprejeti
- Priporočilo 1778 (2007) – otroci žrtve: izkoreninjanje vseh oblik nasilja, izkoriščanja in zlorab
- Priporočilo 1703 (2005) o zaščiti in pomoči otrokom brez spremstva, prosilcev za azil
- Priporočilo 1698 (2005) o pravicah otrok v zavodih: spremljanje priporočila 1601 (2003) Parlamentarne skupščine
- Priporočilo 1666 (2004) o vseevropski prepovedi fizičnega kaznovanja otrok
- Priporočilo 1596 (2003) o položaju mladih priseljencev v Evropi
- Priporočilo 1632 (2003) o najstnikih v tiski: socialen in zdravstven pristop do tiske mladih
- Priporočilo 1601 (2003) o izboljšanju usode zapuščenih otrok v zavodih
- Priporočilo 1561 (2002) o socialnih ukrepih za otroke žrtve vojne v jugovzhodni Evropi
- Priporočilo 1555 (2002) o podobi žensk v medijih
- Priporočilo 1551 (2002) o graditvi družbe 21. stoletja za otroke in z njimi: spremljanje Evropske strategije za otroke (Priporočilo 1286 (1966))
- Priporočilo 1545 (2002) o kampanji proti trgovini z ženskami
- Priporočilo 1532 (2001) o dinamični socialni politiki za otroke in mladostnike v naseljih in mestih

- Priporočilo 1526 (2001) o kampanji proti trgovini z mladoletniki za prekinitev delovanja vzhodno-evropske poti: primer Moldavije
- Priporočilo 1523 (2001) o suženjskem delu v domačem okolju
- Priporočilo 1501 (2001) o odgovornostih staršev in učiteljev pri izobraževanju otrok
- Priporočilo 1460 (2000) o ustanovitvi evropskega ombudsmana za otroke
- Priporočilo 1459 (2000): Akcijski načrt za otroke na Kosovu
- Priporočilo 1449 (2000) o ilegalnem priseljevanju iz južnega Sredozemlja v Evropo
- Priporočilo 1443 (2000) o mednarodnih posvojitvah: spoštovanje otrokovih pravic
- Priporočilo 1398 (1999) o položaju otrok v Albaniji
- Priporočilo 1371 (1998) o zlorabljanju in zanemarjanju otrok
- Priporočilo 1336 (1997) o boju proti otroškemu delu kot prednostni nalogi
- Priporočilo 1286 (1996) o Evropski strategiji za otroke
- Priporočilo 1121 (1990) o otrokovih pravicah
- Resolucija 1579 (2007): prostitucija – kakšno stališče sprejeti!?
- Resolucija 1537 (2007) o prihodnosti otrok, okuženih z HIV/Aidsom in o sirotah zaradi Aidsa
- Resolucija 1530 (2007) o otrocih žrtvah: izkoreninjanje vseh oblik nasilja, izkoriščanja in zlorabe
- Resolucija 1587 (2007) o položaju otrok, ki živijo na nekdanjih konfliktnih območjih na Balkanu

- Resolucija 1337 (2003) o preseljevanju, povezanem s trgovanjem z ženskami in prostitucijo
- Resolucija 1307 (2002) o spolnem izkoriščanju otrok: brez tolerance
- Resolucija 1291 (2002) o mednarodni ugrabitvi otrok s strani enega od staršev
- Resolucija 1247 (2001) o pohabljanju ženskih spolnih organov
- Resolucija 1215 (2000) o kampanji proti vpoklicu otrok-vojakov in njihovem sodelovanju v oboroženih spopadih
- Resolucija 1212 (2000) o posilstvu med oboroženimi spopadi
- Resolucija 1099 (1996) o spolnem izkoriščanju otrok

IV. Priporočila in resolucije Kongresa lokalnih in regionalnih oblasti Sveta Evrope

- Priporočilo 135 (2003) o lokalnih partnerstvih za preprečevanje in boj proti nasilju v šolah
- Priporočilo 53 (1999) o politikah za ogrožene otroke/mladostnike in družine
- Resolucija 160 (2003) o lokalnih partnerstvih za preprečevanje in boj proti nasilju v šolah
- Resolucija 74 (1999) o politikah za ogrožene otroke/mladostnike in družine

ENRQFA

ZA

OTRQKE

Gradite z nami!

Grafiko programa »Gradimo Evropo za otroke in z njimi« je navdahnil tangram. Tangram je kitajska miselna igra, podobna sestavljaniki. Ideja igre je izdelava figur iz sedmih uveljavljenih oblik: petih trikotnikov (dva velika, en srednji in dva mala), kvadrata in paralelograma. Na prvi pogled se zdi ustvarjanje različnih oblik preprosto, a po nekaj poskusih, si boste morda premislili! Če te igre še niste igrali, lahko poskušate posnemati ilustracije, predstavljene v tej brošuri tako, da like z naslednje strani izrežete. Če vam ne uspe, prosite otroka, naj vam pomaga ali poglejte možne rešitve na strani 33 in 34.

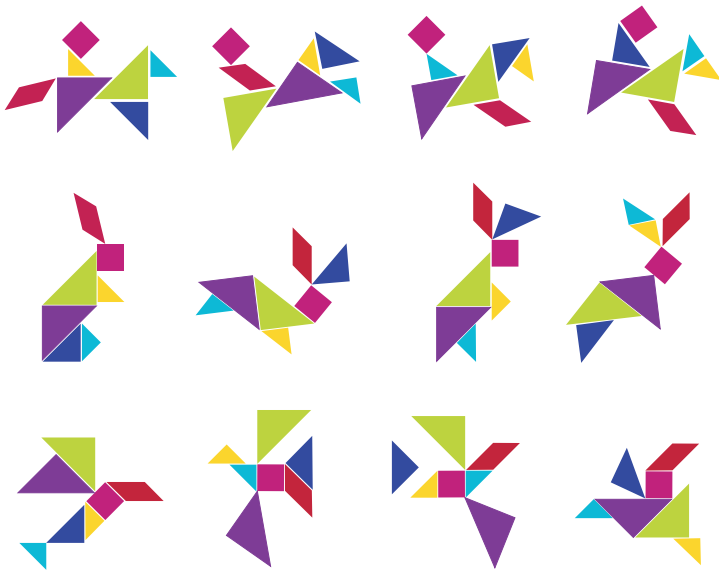

Rešitve

Rešitve

Koordinacijska enota

“Building a Europe for and with Children”

DG III – Social Cohesion
Council of Europe
F-67075 Strasbourg Cedex
E-mail: children@coe.int
www.coe.int/children
www.coe.si

